



1.1 กล่าวโดยทั่วไป

กองทัพอากาศเป็นส่วนราชการหน่วยหนึ่งของกระทรวงกลาโหม ซึ่งมีส่วนราชการและอำนาจหน้าที่ตามพระราชกฤษฎีกา การแบ่งส่วนราชการ และกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพอากาศ กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2505¹ โดยให้กองทัพอากาศเป็นนิติบุคคล มีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพอากาศ และป้องกันราชอาณาจักร มีผู้บัญชาการทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ โดยแบ่งส่วนราชการของกองทัพอากาศออกเป็น 22 ส่วนด้วยกัน² คือ สำนักงานเลขาธิการกองทัพอากาศ, กรมสารบรรณทหารอากาศ, กรมกำลังพลทหารอากาศ, กรมช่างทหารอากาศ, กรมยุทธการทหารอากาศ, กรมส่งกำลังบำรุงทหารอากาศ, กรมจเรทหารอากาศ, กรมการเงินทหารอากาศ, กรมช่างอากาศ, กองบินยุทธการ, กรมอากาศโยธิน, กรมสื่อสารทหารอากาศ, กรมสรรพาวุธทหารอากาศ, กรมพลศึกษาทหารอากาศ, โรงเรียนการบิน, กรมช่างโยธาทหารอากาศ, กรมสวัสดิการทหารอากาศ, กรมขนส่งทหารอากาศ, กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ, กรมแพทย์ทหารอากาศ, กรมการบินพลเรือน และสำนักงานผู้บังคับทหารอากาศคอนเมือง ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า กองทัพอากาศเป็นเสมือนองค์การหนึ่ง ซึ่งมีส่วนราชการต่าง ๆ แยกแยะออกไปเป็นแบบโครงสร้างองค์การแบบงานหลักและงานที่ปรึกษา (Line and Staff Structure) ซึ่งเป็นแบบหนึ่งของประเภทโครงสร้างขององค์การ (Types of Organization Structure) ซึ่งมีอยู่ 3 แบบด้วยกัน คือ³

- ก) โครงสร้างองค์การแบบงานหลัก (Line Organization Structure)
- ข) โครงสร้างองค์การแบบงานหลักและงานที่ปรึกษา (Line and Staff Structure)
- ค) โครงสร้างองค์การแบบหน้าที่การงานเฉพาะ (Functionalized Organization Structure)

1. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 79 ตอนที่ 69 ลง 31 กรกฎาคม 2505

2. พล.อ.ท. เออน เชมะสิงคิ, การจัดฝ่ายอำนวยการระดับสูง, ตำราการบรรยายของโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ, สช. 5102

3. สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหาร, โรงพิมพ์ไทยพัฒนาการพิมพ์, ธนบุรี, หน้า 274

ซึ่งเราจะเห็นว่า กองทัพอากาศ เป็นองค์การที่จัดขึ้นโดยมีโครงสร้างเป็นแบบ ลักษณะงานหลักและงานที่ปรึกษารวมกัน (โปรดดูแผนผังการจัดส่วนราชการกองทัพอากาศจากภาคผนวก หน้า ก.) ซึ่งการจัดโครงสร้างขององค์การแบบนี้เป็นผลมาจากการวิวัฒนาการขององค์การซึ่งได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว และเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี โดยการจัดโครงสร้างขององค์การแบบนี้ ช่วยแก้ปัญหาในเรื่องการขาดคำแนะนำ อันเป็นผลจากการศึกษาค้นคว้า ของหน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) ได้ และทำให้การบริหารงานขององค์การมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากอดีตที่ผ่านมา เราจะเห็นได้ว่า กองทัพอากาศเป็นกองทัพที่เจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากกว่ากองทัพอื่น ๆ ทั้งหมด ถึงแม้ว่ากองทัพอากาศจะเป็นกองทัพที่กำลังกำเนิดขึ้นมาภายหลังกองทัพอื่น ๆ ก็จริง แต่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทางด้านการบินและอวกาศ (Aerospace Technology) ได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วมาก จากประวัติการบินที่เริ่มต้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1903 นับแต่พี่น้องชาวสหรัฐอเมริกา 2 ท่าน คือ ออร์วิล และวิลเบอร์ ไรท์ ได้ประสบความสำเร็จในการบินเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม ค.ศ. 1903 ที่เมืองคิตตี้ ฮอลล์ มลรัฐแคลิฟอร์เนีย 4 เพื่อ สหรัฐอเมริกา ซึ่งขณะนั้น ประชาชนทั่วไป เรียกเครื่องบินสมัยนั้นว่า Flying Machine เท่านั้น ยังไม่เรียกว่าเครื่องบิน แต่นับจากนั้นมาอีก 71 ปี คือในปีปัจจุบันนี้ (ค.ศ. 1974) เทคโนโลยี ด้านการบินได้ก้าวหน้าไปไกลมาก ขณะนี้เรามีเครื่องบินไอพ่นทันสมัย ความเร็วเหนือเสียง มีเพดานบินสูง และสามารถปฏิบัติการบินได้รอบโลก ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น

สำหรับกองทัพอากาศไทยเรา ได้วิวัฒนาการมาจากหน่วยบินทหารบก มาเป็นกรมอากาศยานและกองทัพอากาศในปัจจุบัน จากสนามบินกลางทุ่งนา มาเป็นท่าอากาศยานที่ทันสมัย และจากเครื่องบินเบร็กเกต มาเป็นเครื่องบินไอพ่น⁵ ซึ่งเราจะเห็นได้ว่า กองทัพอากาศได้เป็นกองทัพที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี อยู่ตลอดเวลา ฉะนั้น การจัดกองทัพอากาศในสมัยเก่า กับ

4. The Air Officer's Guide, The Military service Publishing Company, Pennsylvania, U.S.A.F; p. 1

5. พล.อ.ท. พระยาเฉลิมอากาศ บิดาของกองทัพอากาศ, คำขวัญแก่นุสรณ์ "นายเรืออากาศ" ชุดที่ 1, พ.ศ. 2501

สมัยปัจจุบัน จึงเปลี่ยนแปลงและแตกต่างกันมาก ทั้งนี้เพราะความเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนี้เอง จึงทำให้การจ้คกองทัพอากาศเป็นในแบบงานหลัก และงานที่ปรึกษา กังที่ไคกล่าวมาแล้ว

จากการที่กองทัพอากาศจ้คส่วนราชการ เป็นลักษณะโครงสร้างองค์การแบบงานหลัก และงานที่ปรึกษานี้เอง จึงมีข้อดีและข้อเสียที่น่าสังเกตุ ดังนี้ .-

- ก) ข้อดี
 - มีหน่วยงานที่จะให้ขอปรึกษาหารือโดยเฉพาะ
 - การบริหารงานมีลักษณะ เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น
 - ทำให้สายการบังคับบัญชาไคผลค้ขึ้น
 - มีการประสานงานกันค้ขึ้น
 - เป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาลงไคมาก

- ข) ข้อเสีย
 - ทำให้การจ้คองค์การ เป็นลักษณะซับซ้อนมากขึ้น
 - มักเกิดการขัดแย้งระหว่างงานหลัก กังงานที่ปรึกษาหรือเสนาธิการ ขึ้นบ่อย ๆ
 - การจัดแบบนี้มี ความคล่องตัวน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับโครงสร้างแบบงานหลัก โดยเฉพาะ
 - สายการบังคับบัญชาซับซ้อน การเดินของข่าวสารจะล่าช้า 6

ค้วยเหตุนี้เอง จากข้อเสียคังที่ไคกล่าวมาแล้ว เราจึงจำเป็นต้องแก้ไขข้อที่เสียภายในองค์การ (กองทัพอากาศ) คังกล่าวนี้เสียใหม่ ค้วยการให้การเดินของข่าวสารระหว่างหน่วยงานค่าง ๆ เป็นไปอย่างไคผล และรวดเร็วค้ยิ่งขึ้นตลอดจนการค้คสังใจ ทกลงใจ ของผู้บังคับบัญชา เป็นไปในลักษณะถูกคอง และแนนอน (Decision - Under

6. Edwin B. Flipppo, Management: A Behavioral Approach (Boston Mass: Allyn and Bacon, Inc., 1966), P. 150

Certainty) จึงจำเป็นที่ผู้บังคับบัญชา จะต้องทราบข้อมูล (data) ต่าง ๆ อย่างแน่นอน รวดเร็ว และทันเวลา จึงจะสามารถตกลงใจได้ถูกต้อง หรือดีที่สุด ซึ่งข่าวสารอันเปรียบเสมือนกับเป็นข้อมูล ให้ผู้บังคับบัญชาทราบนั้น ฝ่ายเสนาธิการ หรือฝ่ายอำนวยการ หรือฝ่ายที่ปรึกษา จะต้องเป็นผู้ที่มีหน้าที่ดำเนินการให้คำแนะนำ และจัดการหาข่าวสาร, การทำแผน, การก่อให้เกิดความสำเร็จ ในการประสานงาน, การตัดสินใจตกลงใจ, การเตรียมและส่งคำสั่ง ตลอดจนการรักษาไว้ซึ่งการควบคุม ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ฝ่ายเสนาธิการจะต้องปฏิบัติและถือปฏิบัติเป็นหัวใจ 6 ข้อ ของฝ่ายอำนวยการที่จะต้องกระทำ และปฏิบัติเสมอ

ในปัจจุบันนี้ เทคโนโลยีทางด้านเครื่องคำนวณ อิเล็กทรอนิกส์ ได้เจริญก้าวหน้ามาก ในวงธุรกิจ ทั่วไป ได้หันมาใช้เครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์ หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อส่งผลให้ผู้จัดการ หรือประธานบริษัทได้ตัดสินใจตกลงใจได้ถูกต้อง ทันเวลาและแน่นอน ยังผลให้บริษัทมีกำไรอย่างมหาศาล ทำให้ปัจจุบันนี้ในวงการธุรกิจ ทั่วไป นิยมหันมาสนใจและใช้เครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์ หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ เกี่ยวกับระบบข้อมูลต่าง ๆ มากบริษัทใหญ่ ๆ สมัยนี้ ถ้าเกี่ยวกับคนแล้ว ก็หันไปใช้คอมพิวเตอร์ทั้งนั้น⁸ แม้กระทั่งในวงการทหาร เครื่องคอมพิวเตอร์ ก็ได้เข้ามามีบทบาท เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กองทัพอากาศของเรา กำลังพัฒนามากยิ่งขึ้น การใช้เครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์ เข้าช่วยแก้ปัญหาของฝ่ายเสนาธิการ เพื่อเสนอแนะให้ผู้บังคับบัญชาตัดสินใจสั่งการนั้น จะช่วยได้มาก ทำให้ฝ่ายเสนาธิการได้ใช้ข้อมูลและวิธีการที่ถูกต้อง อันจะช่วยให้ฝ่ายเสนาธิการได้เสนอแนะผู้บังคับบัญชาได้อย่างรวดเร็วทันเวลา และสมกับสภาวะและเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ดังนั้นหัวข้อวิจัยวิทยานิพนธ์ในเรื่องนี้ จึงได้ปรากฏขึ้นตามที่อยู่ที่ต้องการ และมีความปรารถนาเป็นอย่างยิ่ง

1.2 ความมุ่งหมาย

ความมุ่งหมายในการวิจัยเกี่ยวกับการใช้เครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์ เข้าช่วยแก้ปัญหาของฝ่ายเสนาธิการของกองทัพอากาศนั้น ก็เพื่อ

- ก) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบงานของฝ่ายเสนาธิการในกองทัพอากาศว่า มีปัญหาต่าง ๆ อย่างไม่จำกัด และปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้สามารถจะแก้ไขได้ด้วยหลักการต่าง ๆ

7. น.อ.สำราญ บัวจรรยา, พันธกิจของฝ่ายอำนวยการ, ตำราการบรรยายของโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ, สท. 5101, หน้า 8

8. บุญชนะ อัครถาวร, การบริหารกับคอมพิวเตอร์, โรงพิมพ์โอเคเอ็น, หน้า 151

อย่างไรเพราะ ภัยพิบัติต่าง ๆ ที่ฝ่ายเสนาธิการ หรือฝ่ายอำนวยการแก้ไขนั้น ตามปกติ แล้วจะต้องเสนอแนะผู้บังคับบัญชาชั้นสูง โค้ดพิจารณาและตัดสินใจ เพื่อสั่งการต่อไป ดังนั้นข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่ฝ่ายเสนาธิการ ใ้รับและนำไปวิเคราะห์เพื่อเสนอแนะผู้บังคับบัญชาต่อไปนั้น จะต้องเป็นข้อมูลที่ใ้รับมาอย่างถูกต้อง และทันต่อเหตุการณ์ ตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ จะต้องทันสมัยอยู่เสมอ จึงจะทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปอย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งในบางครั้งข้อมูลบางชนิด และบางอย่างนั้น มีตัวเลขและข้อที่ยุ่งยากและสลับซับซ้อนมาก นายทหารฝ่ายเสนาธิการ ไม่สามารถจะวิเคราะห์ใ้สำเร็จภายในเวลาอันสั้นได้ หรือถ้าจะใ้คนคิดใ้สำเร็จก็จะต้องใ้คนเป็นจำนวนมาก เป็นการสิ้นเปลืองรั่วโม่ง - คน และเสียเวลามาก ภาาเหล่านี้เป็นต้น จึงจำเป็นที่จะต้องใช้เครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์ เข้ามาช่วยแก้ไขใ้ปัญหาต่อไป

ข. เพื่อนำเอาเทคนิคของการใ้เครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์ เข้าช่วยแก้ไขใ้ปัญหาของฝ่ายเสนาธิการที่ยุ่งยากเหล่านี้ ในด้านต่าง ๆ กัน อาทิเช่น ด้านยุทธการ (Operations) ด้านกำลังพล (Personnel) ด้านการข่าว (Intelligence) ด้านส่งกำลังบำรุง (Logistics) ด้านการเงิน (Finance) และด้านการสื่อสาร - อิเล็กทรอนิกส์ (Communications and Electronics) ภาาเหล่านี้เป็นต้น เพราะเทคนิคของงานแต่ละด้านในระดับฝ่ายเสนาธิการ ที่จะต้องใช้แก้ไขใ้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้มีมากมายหลายอย่างเหลือเกิน ซึ่งล้วนแล้วแต่ฝ่ายเสนาธิการ ของแต่ละเหล่า แต่ละจำพวก จะต้องแก้ไขแล้ว เสนอแนะใ้ผู้บังคับบัญชาใ้พิจารณาและสั่งการต่อไป ทั้งสิ้น ซึ่งการแก้ไขด้านต่าง ๆ ทางทหารนั้น ก็มีลักษณะเหมือนกับงานด้านพลเรือนเหมือนกัน หรือมีส่วนใกล้เคียงกัน กับหลักการบริหารงานที่ใ้คิดใ้ว่ามีทรัพยากร (Administrative Resource) ที่เป็นปัจจัยอยู่ 4 ประการ คือ

คน - คือด้านกำลังพล

เงิน - คือด้านการเงิน

วัสดุสิ่งของ - คือด้านการส่งกำลังบำรุง, การสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์

กับการจัดการ - คือด้านยุทธการ ภาาเหล่านี้เป็นต้น

แต่ก็มีบางท่าน เช่นศาสตราจารย์ William T. Greenwood ได้ใ้ความเห็นว่ทรัพยากรการบริหารควรมีอย่างน้อย 7 ประการ⁹ คือ คน, เงิน, วัสดุสิ่งของ, อำนาจหน้าที่

9. William T. Greenwood, Management and Organization Behavioral Theories: an Interdisciplinary Approach; (New York: South-Western Publishing Company, 1965), P. 74 - 75

(Authority) , เวลา (Time) , กำลังใจในการทำงาน (Will) , และเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Facilities) ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งเครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์ หรือคอมพิวเตอร์นั้น ก็คือเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ นั้นเอง เพราะมันเป็นเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่มนุษย์เราได้มากมายหลายอย่าง นานับประการด้วยกัน ดังนั้นการใช้เครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์ เข้ามารายแก้ปัญหาของฝ่ายเสนาธิการ นั้น ก็คือการใช้ทรัพยากรการบริหารข้อสุดท้ายนั่นเอง

ก. เพื่อเป็นแนว (Approach) ของฝ่ายเสนาธิการที่จะใช้เครื่องมือทางด้านเทคโนโลยี ทางคอมพิวเตอร์ได้แก่โรงงานต่าง ๆ ท่อไปในอนาคต อาทิเช่น ระบบ Real - Time Computer System , ระบบ Time - Sharing System , ระบบธนาคารข้อมูล (Data Banks System) , Graphic Display, Data Base ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น

ง. เพื่อเป็นการศึกษาค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับการปฏิรูปแนวโน้มที่สำคัญทางเทคนิค ด้านคอมพิวเตอร์ (Computer Technical Trends) เพราะเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์นั้น จะเปลี่ยนแปลงไปเร็วมาก จนเกือบจะทำให้เราติดตามเรื่องระบบข้อสนเทศทางธุรกิจ และด้านการทหารไม่ใคร่ทัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้าน Hardware และ Software ก็จะต้องเปลี่ยนแปลงไปมากด้วย ซึ่งนายทหารฝ่ายเสนาธิการ จำเป็นที่จะต้องทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของแนวโน้มทางด้านนี้ด้วย

1.3 ขอบเขต

ก. ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเน้นเฉพาะเรื่องที่เราจะนำเครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์ เข้าไปช่วยแก้ปัญหาของฝ่ายเสนาธิการที่กำลังดำเนินการอยู่แล้ว ให้เหมาะสมและดียิ่งขึ้น เพราะวิธีการบางอย่างซึ่งฝ่ายเสนาธิการกำลังปฏิบัติอยู่นี้ บางเรื่องก็ยังมีได้คิดจะใช้เครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์ เข้าไปช่วยแก้ปัญหา เป็นแค่เพียงการแก้ปัญหาโดยพรรณนา (Staff Report) เท่านั้น สำหรับตัวเลขที่ยู่งยากซับซ้อนนั้น เรายังมิได้เคยมีการแก้ปัญหาค้นหาการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์กันเลย ซึ่งเราจำเป็นที่จะต้องเข้าไปแก้ไขปัญหานั้น ด้วยเครื่องมือและเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ต่อไป

ข. การแก้ไขปัญหาค้นหาต่าง ๆ ในหน้าที่หรือสายงานของฝ่ายเสนาธิการนั้น เราจะมุ่ง

เฉพาะ

- คำนยพชการ
- คำนก่าล้งพล
- คำนสงก่าล้งบ่ารุง
- คำนการช่าว และ
- คำนการเงิน

เท่านั้น เพื่อให้เห็นว่า สายงานฝ่ายเสนาธิการ เหล่านี้จะแก้ไขด้วยเครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์ อย่างไรบ้าง

ค. ในการแก้ปัญหาเราจะหยิบยกเฉพาะกรณีเรื่องหนึ่ง เรื่องใดมาพิจารณาเฉพาะบางส่วนเท่านั้น จะไม่พิจารณารายละเอียดแต่ละฝ่าย ขึ้นมาวิจัยได้อย่างทั่วถึงและละเอียดลึกซึ้ง เพราะกรณีบางเรื่องเป็นความลับของทางราชการทหาร จึงจะไม่ใช้ข้อมูลที่เป็นจริง แต่จะหยิบยกมาบางส่วน บางตอนมาประกอบและอ้างอิง เพื่อความสมบูรณ์ของการวิจัยเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์นี้เท่านั้น

1.4 วิธีการศึกษาวิจัย

สำหรับในกรณีนี้จะเลือกการศึกษาวิจัยแบบการสำรวจ เป็นหลัก เพราะเหตุว่า

ก. เป็นการศึกษาวิจัยที่ยังไม่มีผู้ใดได้กระทำมาก่อน เป็นการปูพื้นฐานเพื่อการใช้งานทางเทคโนโลยี คำนนี้ได้เหมาะสมและกว้างขวางยิ่งขึ้น

ข. ในการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อการวิจัย เราจะให้วิธีการให้ผู้ที่ทำการวิจัยไปทำการค้นคว้า และจดบันทึกรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข่าวต่าง ๆ มาโดยตรง ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งของการรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสำรวจแบบนี้

ค. ในการวิจัย จะหยิบยกปัญหาของกรณีต่าง ๆ ขึ้นมา ซึ่งเป็นปัญหาที่ฝ่ายเสนาธิการ จะต้องแก้ไขทั้งสิ้น ซึ่งแต่ละปัญหาจะได้แก้ไขโดยใช้เครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์ โดยตรง

1.5 คำนิยามศัพท์โดยเฉพาะ

1.5.1 เสนาธิการ หมายถึงทหารที่ทำหน้าที่อยู่ในสายงาน เป็นฝ่ายอำนวยการ

หลัก ในการช่วยเหลือผู้บังคับบัญชาในสายงานใหญ่ ๆ หรืออาจจะเรียกว่า "ฝ่ายอำนวยการ
ทั่วไป" ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่ผ่านหลักสูตร ร.ร. เสนาธิการทหารอากาศ, ร.ร. เสนาธิการทหารบก
หรือ ร.ร. เสนาธิการทหารเรือ มาแล้ว ซึ่งได้แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายอำนวยการกำลังพล, เจ้าหน้าที่
ฝ่ายอำนวยการยุทธการ, เจ้าหน้าที่ฝ่ายอำนวยการข่าว, เจ้าหน้าที่ฝ่ายอำนวยการส่งกำลัง
บำรุง

ฝ่ายเสนาธิการนั้น เป็นฝ่ายหนึ่งของชนิดของฝ่ายอำนวยการ ซึ่งเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ
ในส่วนอำนวยการนั้น มีเสนาธิการเป็นหัวหน้า มีเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ .-

- ก. เสนาธิการ
- ข. รองเสนาธิการ
- ค. ผู้ช่วยเสนาธิการ
- ง. เลขานุการของส่วนอำนวยการ
- จ. ฝ่ายอำนวยการคานกำลังพล
- ฉ. ฝ่ายอำนวยการคานการข่าว
- ช. ฝ่ายอำนวยการคานยุทธการ
- ซ. ฝ่ายอำนวยการคานการส่งกำลังบำรุง

สำหรับชนิดของฝ่ายอำนวยการนั้น มี 3 ชนิด คือ

- ก. ฝ่ายเสนาธิการ
- ข. ฝ่ายกิจการพิเศษ
- ค. เจ้าหน้าที่ประจำตัว

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ฝ่ายเสนาธิการนั้นเป็นส่วนหนึ่งของฝ่ายอำนวยการ (Staff) ซึ่งเรา
อาจจะเรียกฝ่ายเสนาธิการว่า ฝ่ายอำนวยการทั่วไปก็ได้ ¹¹

1.5.2 เจ้าหน้าที่ฝ่ายอำนวยการ (Staff's Officer) คือผู้ที่จะต้องใช้ความ

10. น.อ.ชัยบุษย์ ครุฑิน, การจัดฝ่ายอำนวยการ ทอ., ตำราการบรรยายโรงเรียน
เสนาธิการทหารอากาศ, สช. 5105, หน้า 2

11. Ibid

คิดใช้สมอง ทำการประสานงานกับหน่วยเกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการในการวางแผนและ
 กระทำทุกอย่างที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์ แก่ผู้บังคับบัญชา เป็นงานที่จะต้องอาศัยเหตุผลโดย
 ทอดก เปรียบเสมือนเป็นการทอสายตา หู และความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับการจัดหน่วยงาน
 ตลอดจนความเข้าใจในภารกิจ และวิธีทำงานให้กับผู้บังคับบัญชา ทำงานเพื่อผู้บังคับบัญชา
 หน้าที่หลัก คือ จะต้องทำทุกอย่างที่คิดว่าผู้บังคับบัญชาควรจะทำ และนี่ก็อยู่เสมอว่ามีความ
 ต้องการอะไรบางอย่าง ที่จะทำงานของฝ่ายอำนวยการให้บรรลุสำเร็จความมุ่งหมาย

1.5.3 ฝ่ายอำนวยการ Staff ¹²

คำว่า Staff เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางมาก เนื่องจากในวงการ
 อุตสาหกรรม และวงการธุรกิจใช้คำว่า Staff โดย Henry Fayol เป็นผู้
 นำคำนี้ไปใช้เป็นครั้งแรก ต่อมา Mooney และ Reilly ¹³ ได้ให้คำจำกัดความถึงหน้าที่
 ของคำว่า Staff มี 3 ประการด้วยกัน คือ

Information, Advisory และ Supervisory

แต่ความหมายของทางด้านการทหารนั้น คำว่า Staff นั้นมีความหมายแตกต่างกัน
 ออกไป จากในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม ออกไปบ้าง เช่น จากหนังสือ Command
 and Staff คำว่า Staff หมายถึงการพัฒนา, การจัด, การแบ่งประเภท, การ
 ปฏิบัติงาน การดำเนินงาน และเทคนิคของฝ่ายอำนวยการ ส่วนความหมายของกองทัพ
 อากาศอังกฤษ มีคำว่า Staffing ถ้าจะแปลให้ตรงกับ ความหมาย ควรจะแปลว่าการ
 จัดเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นการกระทำหลังจากได้พิจารณาการจัดหน่วยเสร็จเรียบร้อยแล้ว (จาก
 หนังสือ รร. สร. ทอ. อังกฤษ Management, Chapter 35

ส่วนในคำพจนานุกรมเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานเช่นกิจการธนาคาร ก็ได้มีผู้แปลคำว่า
 Staffing ว่าการจัดเจ้าหน้าที่ ¹⁴ บางหรืองานที่ปรึกษา ¹⁵ บาง ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น

12. น.อ.สำราญ บัวเจริญ, Op. cit, P. 1
 13. Mooney James D. Reiley Alan C., Onward Industry, New York: Harper
 & Brothers, Inc. 1931, P. 60
 14. Mooney, James D & Reiley Alan C, Op. cit., P. 1
 15. สมพงศ์ เกษมสิน, Op. cit, P.279

ดังนั้น ถ้าเราจะแปลความหมายของ "Staff" ว่าหมายถึงฝ่ายอำนวยการ แล้วจะทำให้ความหมายแคบลง และก่อให้เกิดความสับสน

คำว่า Staff ที่ใช้ในกองทัพไทยก่อให้เกิดความสับสน เพราะมีการแบ่งแยกความแตกต่างโดยเกิดจากการแปลคำว่า Staff คำเดียวออกไปมีความหมายต่างกัน ซึ่งชัดเจนเอง เช่นใช้คำว่าเสนาธิการกับกองทหารขนาดใหญ่ขึ้นไป เช่นฝ่ายเสนาธิการ สช. 1, สช. 2, สช. 3 และ สช. 4 ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น และเรียกว่าฝ่ายอำนวยการกับหน่วยทหารระดับตั้งแต่กองทหารขนาดเล็กลงไป เช่น ฝ่ายอำนวยการ ผอ. 1, ผอ. 2, ผอ. 3 และ ผอ. 4 ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น แต่จากรายงานการพิจารณาของฝ่ายอำนวยการของกองบัญชาการทหารสูงสุด ซึ่งแปลจากคำว่า Staff Study Report ก็คงแปลคำว่า Staff เป็นฝ่ายอำนวยการ แทนที่จะแปลว่าฝ่ายเสนาธิการ ทั้ง ๆ ที่กองบัญชาการทหารสูงสุด เป็นหน่วยขนาดใหญ่ที่มีกองทัพมาขึ้นตรง นอกจากนี้ยังมีคำต่าง ๆ ซึ่งแปลกันออกมาแล้ว ยิ่งทำให้เข้าใจคำว่า Staff ยากยิ่งขึ้น เพราะความหมายของคำว่า เสนา แปลมาจากคำว่า General ของกองทัพบก ฉะนั้น General Staff แปลว่า ฝ่ายเสนาธิการ ไปด้วย

ดังนั้น คำว่า ฝ่ายเสนาธิการ ฉ. ที่นี้ หวังเข้าใจว่ามีไร่นำหมายถึง Staff เฉย ๆ แต่หมายถึง General Staff นั้นเอง และการที่จะบอกรื้อเรื่องของวิทยานิพนธ์ว่า เป็นฝ่ายเสนาธิการ แคลงภาษาอังกฤษ ใช้คำว่า Staff เฉย ๆ นั้น ก็ถึงหมายถึง General Staff นั้นเอง ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้เข้าใจผิดว่า Staff เฉย ๆ นั้นหมายถึง ฝ่ายอำนวยการแต่เราต้องการให้เป็นฝ่ายเสนาธิการ จึงต้องมีคำว่า General Staff ไว้ด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อจะไว้ในฐานที่เข้าใจนั่นเอง

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

จะมีดังต่อไปนี้ . -

ก. ทำให้ฝ่ายเสนาธิการในกองทัพอากาศ ได้ทราบถึงแนวโน้มใหม่ของเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ ในการแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ อาทิ เช่น คำนวณยุทธการ เราใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในด้านการควบคุมการยิงปืน โดยอาศัย Airborne Computer, การป้องกันภัยทางอากาศ โดยอาศัยระบบ Realtime Computer System, ด้านกำลังพล เราใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ในการทำบัญชีรายชื่อข้าราชการของ ทอ. ทั้งกองทัพ โดยแบ่งเป็นประเภท อาทิ เช่น นายทหาร

สัญญาบัตร หอ. เรียงตามลำดับอาวุโส, ตามเหล่า, ตามหน่วย, เกณฑ์ที่จะเข้าศึกษาใน รร. นายทหารชั้นผู้บังคับฝูง, รร. เสนาธิการทหารอากาศ, วิทยาลัยการทัพอากาศ ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น สำหรับในด้านการส่งกำลังบำรุงนั้น ก็ได้แก่การใช้หลักการทางด้าน PERT System, Inventory Control, Transportation System ฯลฯ เหล่านี้ เป็นต้น ส่วนในด้านการเงินนั้นก็ได้แก่การหางบประมาณ (Budgeting) การจ่ายเงินเดือน (Payroll System) การบัญชี (Accounting) ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น

ข. ทำให้กองทัพอากาศได้เล็งเห็นคุณค่าในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งในขั้นนี้เราจะเห็นว่าเนื่องจากในปัจจุบันนี้ วงการธุรกิจทางด้านพลเรือน ได้ตื่นตัวและได้เล็งเห็นคุณประโยชน์ในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ เข้ามาร่วมแก้ปัญหาการงานที่ยุ่ยากซับซ้อนได้เป็นผลสำเร็จเป็นอันมาก เช่น ด้านการธนาคาร, การอุตสาหกรรม, การบินพลเรือน ฯลฯ เหล่านี้ เครื่องคอมพิวเตอร์ ได้เข้าไปช่วยในงานด้านต่าง ๆ ได้ผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สำหรับในด้านการทหารนั้น ถึงแม้ว่าเราจะฟังกำลังตื่นตัวก็ตาม แต่ก็ได้เล็งเห็นความสำคัญของคอมพิวเตอร์ มาก จะสังเกตเห็นได้จากหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนนายเรืออากาศ ก็ได้บรรจุวิชาคอมพิวเตอร์ เข้าไว้ให้นักเรียนได้เรียนด้วย นอกจากนี้หลักสูตรของโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ ก็บรรจุหลักสูตรวิชา สช. 2207 (กรรมวิธีเกี่ยวกับข้อมูล) และ สช. 2208 (หลักการเบื้องต้นของเครื่องคำนวณ) เข้าไว้ด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทางกองทัพอากาศได้เล็งเห็นความสำคัญของคอมพิวเตอร์มากยิ่งขึ้น อันเป็นการปูพื้นฐานให้นักเรียนนายเรืออากาศ และนายทหารนักเรียน ของรร. เสนาธิการทหารอากาศ ได้มีความรู้ความเข้าใจในเครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์ หรือคอมพิวเตอร์ขั้นมูลฐานพอสมควร พอที่จะประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิในค่านคอมพิวเตอร์ศาสตร์ นี้โดยเฉพาะได้ อันจะทำให้ผู้บังคับบัญชาระดับสูงได้เข้าใจและเล็งเห็นคุณค่าในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ๆ ขึ้นไป

ค. ทำให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ สดวกรวดเร็วก็ยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก เพราะคอมพิวเตอร์ ช่วยให้การหางานรวดเร็ว และประหยัดแรงงานของคนลงได้มากมาย อาทิ เช่นการทำบัญชี, การหางบประมาณ, การจ่ายเงินเดือน, การพิมพ์บัญชีรายชื่อข้าราชการ หอ. ที่จะครบเกษียณอายุ ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น เพราะประหยัดเวลาและแรงงานของคนลงได้มาก ให้ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการทำงาน นอกจากนี้การทำงานโดยอาศัยคอมพิวเตอร์จะช่วยให้เกิดความแน่นอนในผลที่ออกมา

ควย เพราะคอมพิวเตอร์ปราศจากชีวิตจิตใจ ย่อมปราศจากอคติ (Bias) ต่าง ๆ เหมือนมนุษย์เราก็คงนั้น การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ช่วยในการทำงานในค่านต่าง ๆ จึงมักเกิดผลดีมากกว่าผลเสีย

ควยประการที่งปวง